

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Conclusio huius libri. Cap. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

cacissimos habet oculos, sua interiora diiudicat; & ut hinnulus, qui venenosos angues absumit, aduersarios insurgentes discit atque consumat. Sic etiam faciebat Dauid quando canebat: Dexteram tuam sic notam fac, & eruditos corde in sapientia. Conuertere Domine vsquequod? Et deprecabilis esto super seruos tuos.] Id est, postquam nouerimus Domine à te hanc tribulationem obuenire, & postquam ea nos erudieris, tandem reuere ad consolandum nos, & te super amatores tuos placidum ac benignum ostende. Prateriens igitur Dominus, ait Bernardus, teneri vult, abiens reuocari. Neque enim hoc irreuocabile verbum. It & redit pro beneplacito suo, quasi visitans diluculo, & subito probans.] Reuocemus ergo illum nostræ indignitatis confessione, reuocemus intensæ afflictionis ostensione, reuocemus singultibus & clamorosa oratione; tandem enim veniens veniet, & non tardabit, & intolerabilem animæ solitudinem sua ipse amabilissima præsentia depellet.

Conclusio huius libri.

CAPVT XV.

Is aliisque innumeris tentationibus, quas prolixum esset numerare, aduersus omnes status iustorum, aduersarius insurgit, & neminem in hac regione mortis bellis & dolis exemptum habitare permittit. Incipientes à vitæ mutatione retrahit: progredientes ad sedendum vel ab itinere deuiandum inducit; perfectis se opponit, & si non potest illos deuicere, aditum saltem ad maiorem perfectionem intercludit. Vnum eius negotium, est medijs variis multiplicibusque impugnationibus noua vitia animabus inferere, antiqua fouere, & vitorum fructus, nimirum peccata maiora minoribus peccatis antea perpetratis aggregare. Si volumus ergo à peccatis abstinere, & vitia destruere, eorum initis, scilicet tentationibus & prauis suggestionibus resistamus. Iam ex seruis & famulis Christi milites & socij facti sumus: iam viam spiritus aggredientes sacra militiæ nomen dedimus, ne cum infirma turba ad sarcinas maneamus. Ad sarcinas enim vestis & cibi, ut Hugo pulchre annotauit, remanent inertes & infirmi: ad bellum verò expediti & fortes ire non timent. Nos autem qui à sæculo nos expediuimus, & spiritus robur induimus, non sit nobis cordi falsa quies, quam mille conscientie morsus inquietant, nec ad bellum procedere formidamus. Non sufficit tenuisse iustitiam, nisi eam in tentatione seruantes, ipsa Deo illibatos nos seruet. Nam & Adam iustitiam tenuit, sed sibi & posteris immensa mala mercatus est, quoniam in tentatione à iustitia recessit. Dedit mulier viro pomum, qui comedit,] & præceptum Domini transgrediens à gloria ad ignominiam; à diuitiis ad mendicitatem: à vita ad mortem pertransiuit. Ne imitemur patrem hunc, cui, Christo adhærentes, renuntiauimus, nec serpentis, id est, diaboli suasiones, nec Eua nostræ, id est, carnis mellitos sermones auscultemus. Fratres, inquit Bernardus, si modò præsentem videremus Adam in eo articulo positum, ascendentibus cogitationibus in cor eius, coarctari inter precem vxoris & præceptum creatoris, nonne clamarem aduersus illum, dicentes: Cane tibi miser, vide ne feceris, seducta est mulier, non acquiescas ei? Ut quid ergo quoties apprehendit nos tentatio similis, non pertuademus similiter no-

bis ipsis?] Omnia miseria filiorum Adam! quem per gratiam & vitam spiritualem exiti plenè nunquam exuimus, & eum in corde nostro corrigentes, nos ipsos non corrigimus, quin & cogitatione inobedientiam eius reprobantes, opere & imitatione complemur. Quam verè dixit Dauid: Omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt: non est qui faciat bonum, non est vsque ad vnum.] Cùm enim à virtute ad imperfectiones deflectimus, ab altitudine ad vilitatem declinamus: cùm à Deo per prauam consensum separamur, inutiles reddimur. Nam homo Apostata vir inutilis.] Et abominabilis, & inutilis homo, qui bibit, quasi aquam, iniquitatem.] Et opera eorum opera inutilia, & opus iniquitatis in manibus eorum.] Vide quam inutiles quòd putridis cadaueribus comparatur. Qui enim à multiplici tentatione, inquit Ricardus Victorinus, sustinet se superari, formam habet iam mortui: nec cuiuscunque, sed cadaueris iam putrescentis & putridi, quod putredini iam ex omni parte subiaceat, & vermibus vbique scateat. Et post pauca, intus consentientes tentationi vocat cadauera putrida, sed sepulta, quorum corruptio quasi in occulto iacet: exterius verò etiam peccantes vocat cadauera putrida, sed extra sepulchrum proiecta, quorum corruptela & sceditas omnibus patet. Adhæsit itaque nobis primi parentis lepra, inuasit nos peccati mors, si tentatori cedimus, & quod in illo damnamus ore, in nobis non iam verbis, sed actione defendimus.

Roboremus igitur nos, ut dæmonis insultus vincamus, quia, ut dixit Paulus, Mundo, & Angelis, & hominibus spectaculum facti sumus.] Quasi in theatrum producimur, ut militum Christi personam agamus, & cum aduersariis vitæ perfectæ pugnemus. Mundus nos spectat, id est, mundani & iniqui homines, ut si succubuerimus, nostram ignauiam irideant. Angeli spectaculo assistunt, ut sua præsentia nos animent, & adiutorio confortent, & de victoria nostra vehementer exultent: Homines, iusti scilicet, qui non ut bestia rationis expertes, sed ut homines viuunt, nos quoque considerant, ut pugnantium strenuitatem laudent, & eius se imitatores exhibeant. An coram tantis testibus qui nos damnent, occumbendum est? An coram tot spectatoribus terga vertendum, qui tantam imbecillitatem & infidelitatem in clamant? Immo potius coram mundo, Angelis, & hominibus, immò & in conspectu ipsius Dei videntis nos, summis conatibus est querenda victoria, quæ primùm in ipsam perfectionis arcem, & postea in aeternæ gloriæ possessionem inferat. Iam patres nostri, iam fratres nostri, iam socij nostri vicerunt, & ex victoria coronantur, quid nos timemus, eundem Dominum adiutorem habentes, & similem cum illis gratiam participantes: quid aduersarios pene ligatos formidamus? Illi quidem, qui præcesserunt nos difficillimis præliis & insuperabilibus laboribus impugnati sunt; quorum aliquos diabolus non ad leuissimas tentatiuiculas, sed ad ignominias, ad ingentia pericula, ad cruces, & ad mortes expetiit, in quibus tamen alacres, & intrepidi subiterunt, cur nos, nisi quia ignaui sumus minima bella prosternent? Neque enim, ut dixit Ephrem, pro Salvatore nostro Iesu Christo ad præfides & reges ducti sumus: a deo dicere quòd iustificata sit Sodoma præ nobis. Neque coram tribunali iudicis sumus adducti, & tormenta pietatis ergò passi. Neque caminum luculentio igne succensum vidimus, neque sarragines accensas conspeximus, non veruicula acuta ignita, non lebetes cera & pice efferuescentes. Neque feris causa pietatis obiecti sumus, & sustinuumus: neque decoctæ

Psal. 39.
n. 12. &
13.

Ber. ser.
74. in
Cant.

Psal. 73.
3.

Prou. 6.
12.
Iob 15.
16.
Ipsa 59.
6.
Ricard. ad
Psal. 90.
fina.

1. Corin.
4-9.

Hugo
lib. 3. de
claus. a-
nima in
prologo.

Genes. 3.
6.

Ber. ser.
1. omni.
sancto.

Ephre. de
abstinen-
do à cu-
piditati-
bus car-
nalibus.

sunt

sunt manus nostrae à carnificibus, quorum vel solus aspectus cor eius, qui supplicis obicitur commouet. Nondum intuiti sumus enses acutos inferri nobis, & expauiimus? His verbis sanctissimus pater nostrum metum & fœcordiam demittitur, & merito sanè. Si enim, vt dixit Tobias, filij sanctorum sumus, & vitam illam expectamus, quam Deus daturus est his, qui fidem suam nunquam mutant ab eo,] mirum est quod à parentibus degeneret indigna progenies, & dissimili vita similem mercedem expectet. Si comortui sumus, inquit Paulus, & conuinemus: si sustinebimus, & conregnabimus.] Prius igitur seculo moriendum est, vt similis nobis vitæ Christi vita proueniat: prius tentationes supportandæ & hostes protendi, quam nos regnum verissimum perfectionis admittat. Quam ergo magna stulticia est sine morte, qua mundo moriamur, velle viuere, & sine pugna victoria velle regnare.

Æquitas quidem tentationum sustentiam expostulat. Nam si Dominus sustinuit tentationes pro nobis, & vt Paulus dixit; fuit tentatus per omnia;] quid magnum si nos pro illo, immò, & pro nobis ipsis & pro vilitate nostra tentationes sufferamus: Et (quod amplius, & mirabilius est) sustinuit ille peccata nostra; & adhuc innumeratas imperfectiones negligentiasque dissimulat, quare nos non patienter feramus ab illo benignè corripit, sapienter probat, & suauiter castigat? Sustinuit te dilectus, inquit Bernardus, sustine tu dilectum; sustine; viriliter age. Non illum vicere peccata tua, te quoque ipsius flagella non superent: & obtinebis benedictionem.] O consilium aquitatis plenum, quin & misericordie plenissimum, vt si nos quotidie illi flagella nostris imperfectionibus geminamus, patienter pro delictis tentationes insurgentes reportemus. Sic & vsque ad cœlum selex illa Pauli protender: Alter alterius onera portate; nam Dominus pro sua benignitate culpas nostras supportabit, & patientia ab illo nobis data pro gloria ipsius tentationes & molestias sustinebit. Iacob cum Angelo luctatus est vsque mane;] & nos cum Domino probationem sustententes vsque ad illud, cui nunquam succedet nox, vltimum mane luctemur. Dabit ille perseverantibus benedictionem, qui non negabit perseverandi voluntatem. Fiducia etiam in Domino de omni tentatione victoriam expectat. Qui enim tentat vt probeat, & ferit vt sanet, nullo modo nos abundantia auxilio ad prosternendum aduersarium vacuos derelinquet. Nam & scriptum est:

Omnem locum, quem calcauerit vestigium pedis vestri, vobis tradam.] Vestigium autem pedis nostri fiduciam designat, pro cuius mensura erit & victorie magnitudo. Bernardus quidem ita sensit, illum Deuteronomij locum interpretans: Quemcunque locum calcauerit pes vester, vester erit.] Pes vester, inquit, vti que spes vestra est: & quantumcunque illa processerit, obtinebit, si tamen in Deum tota figatur, vt firma sit, & non titubet.] Neque ita spes leui casu iusti victoriam sperantis eluditur, quem à morte grauis peccati seruatum leuia vulnera non damnant, sed humiliant, sed cautiores reddunt, sed à seipso inanem confidentiam fugant, sed vires ad diligentius pugnandum exsuscitant. Fallitur profus ista persuasio, inquit Leo Papa, & nimia vanitate veterascit, quicumque inter tentationes huius vitæ ab omni se vulnere credit immunem.] Leues itaque casus, quos plangimus, quos statim acerbissima contritione deflemus, quorum causa cœli aspectu nos indignos existimamus, magis profunt quam offiant, quia tantillum impulsu in aduersarium iratiores insurgimus. Indignatione animus & animo spes crescit, & spei

A lata victoria succedit.

Gaudium quoque mente conceptum animam ad pugnandum roborat, & ad victoriam obtinendam accendit. Nam quis nesciat ex tentatione victa gaudium nasci, & veluti stillam futuri præmij statim proforibus exultationem adesse? Equidem nullus ignorat filios Israel, victis & suffocatis Ægyptiis, ingenti lætitia fuisse perfusus? Qui, vt est in libro sapientie, tanquam equi depauerunt escam, & tanquam agni exultauerunt, magnificantes te Domine, qui liberaisti illos.] Hi autem iustorum extiterunt figura, quorum corda victis suis aduersariis, & in sanguine Christi demersis vehementer exultant. Equi inuentis pacis vberibus natura monente lætantur, & cur non lætentur iusti vincentes, qui de hostibus ditissimas coaceruant exuias? Agni in herba vici exultant & saltant: quid ni iusti in monte vitæ aduersariorum cadaueribus pleno subsiliant? Magna est exultatio victorie, qua demonum quoque in æternum damnatorum quodammodo tristitia supprimitur. Gaudent enim illi, si nos elidant, & nescio quoniam pacto magnam penam & mœsticiam non deponentes, gaudium de nostra ruina concepiunt. Quod ita esse Ioannes Cassianus, & quod plus est, Scriptura sacra ab eo allata confirmat. Quas, inquit, eorum, scilicet demonum ruinas atque conflictus, ille, qui sanos interioris hominis oculos possidebat quotidie, cernens, vidensque eos supergaudere ruinis, & casibus singulorum, actimens ne de se quoque eueniret eis ista læticia, Dominum deprecatur: Illumina, inquit, oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte; ne quado dicat inimicus meus: præualui aduersus eum. Qui tribulant me, exultabunt, si motus fuerò.] Et Deus meus ne supergaudeant mihi ne dicant in cordibus suis: euge, euge anima nostra, neque dicant: deuorabimus eum.] Si tanta est victorie læticia, vt eam, prout possibile est, aduersarij in perpetuum dånati sine vilo victorie emolumento sibi proueniente concipiant, quantum & quam veram habebunt iusti, cum vincunt, qui præmia incomparabilia sibi parata considerant: Quam pura, sancta, & perseverans erit exultatio eorum, qui de fidelitate in Christum seruata, de sanctissime legis custodia, de glorificatione Dei, de sanctorum imitatione, & de hostium suorum fuga & confusione lætantur. Hostibus Israelitarum fugatis, & vt cunq; in staurato templo, facta est læticia in populo magna valde, & auersum est opprobrium gentis,] prostratis igitur hostibus animæ, & mundato à prauis cogitationibus cordis templo, magna valde tunc læticia sequetur. In mari certe, vt simili Dorothie vitæ, cum æstus fuerit, affliguntur omnes, quotquot in nauifuerint: cum autem tranquillitas redierit, læti omnes inter se narrant tempestatis horrorem. Ita profus turbine tentationis instante, magna mentem subit afflictio, at tentatione reiecta & corde victorie obtentione sedato, Dominum victorie authorem laudamus, nobis ipsis congratulamur, & ex aduentu tantæ tranquillitatis arrham adesse cœlestis præmij sentimus.

B

C

D

E

Sup. 19. 9.

Cassian. coll. 7. c. 21.

Psal. 12. n. 4. & 5.

Psal. 34. n. 20. & 26.

1. Machab. 4. 58.

Doroth. doct. 12.

tentatio

Tobie 2. 18.

1. Tim. 2. 12.

Hebr. 4. n. 15.

Bern. ser. de B. Maria.

Galat. 6. 2.

Gen. 32. n. 24.

Iosue 1. 30.

Deut. 11. 24. Bern. ser. 15. in Psal. 90.

Leo ser. 5. Quædrages.

Matth. 4.
n. 11.

Bern. ser.
4. in Psal.
90.

Luca 12.
37.

Beda lib.
4. in Luc.
ad c. 12.

tentationum victoriam, quam de hostibus reportamus, ipsi hostes nos timent, boni diligunt, & Angeli victoria socios confitentur. Profecto Domino aduersarij victoria porito, accesserunt Angeli, & ministrabant ei; Ita dum mundum, diabolum carnemque proterimus, Angeli ad nos accedunt, & si non corpori alimenta, at animæ delectamenta subministrant. Vnde Bernardus: Et tu si vis habere ministerium Angelorum, fuge consolationes sæculi, & tentationibus resiste diaboli. Non horret illi confortia iustorum, quos corruptibili carne circumdatos vident spiritalibus delectari. Non dedignantur illis assistere, quos aspiciunt aduersus communes hostes dimicare. Nec erubescunt ministrare illis, quos licet natura minores, tamen opere quodammodo maiores agnoscunt. Quid enim magnum si Angeli carne nudi, & potentissima gratia vestiti, demones fugent, vincant, & sibilent? At magnum est, quod homines carne vestiti, passionibus impulsæ, & ad malum ex duabus portionibus vna sui parte pertracti, demones proterant, malum deserant, & ad omne bonum accedant. Non denique confunduntur seruire nobis, quibus Dominus ipse gloriæ (quod non sine magno tremore excipiendum est) in futura gloria, prout suam maiestatem deceat, certa quadam ratione ministrabit. Beati, inquit, serui illi, quos cum venerit Dominus, inuenit vigilantes: amen dico vobis, quod præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Beati planè vigilantes atque victores, qui mensuram præmiorum tam confertam, coagitatam, & superfluentem recipient. Cum Dominus à nuptiis, quæ in cælesti gloria in perpetuum celebrantur, ad iudicandum venerit. Hac omnia cum seruis suis fidelissimè cumulatissimèque complebit. Præcinget se (vt interpretatur Beda) cum retributionem parabit: faciet eos discumbere, cum in æternam re-

quem admittet: transiet, quia à fide ad visionem nos eleuabit, & ministri officium geret, quia eos ipse reconciliabit, & coram illis, ait Cyrillus, deliciarum mesam apponet. Ob præmium tantum consequendum, quo à sanctis Angelis socij, quibus ipsi famulètur, & à Domino famuli fideles habemur, & præmia æterna recipimus, æquum profecto est nõ solum, vt vincere tentationes curemus, sed vt in medijs tentionibus de spe tantorum bonorũ gaudeamus. Cuius gaudij inter tenebras quoque tentationis lucetis Dominus ipse dator & effector est, de quo scriptum est in Iob: Qui dedit carmina in nocte. Quid enim aliud est conditorem nostrum in nocte nobis carmina dare, nisi ex spe retributionis, gaudium in media afflictionis tentatione concedere? Cuius in nocte, inquit Gregorius, est letitia in tribulatione: quia & si pressuris temporalitatis affligimur, spe iam tamen de æternitate gaudemus. Carmina Paulus in nocte prædicabat, dices: Spe gaudentes, in tribulatione patientes. Carmen in nocte Dauid sumperat, qui dicebat: Tu mihi refugium à pressura, quæ circumdedit me: exultatio mea, redime me à circumdantibus me. Ecce noctem pressuram nominat, & tamen liberatorem suum inter angustias exultatione vocat. Foris quidè nox erat in circumdatione pressuræ, sed intus carmina resonabant de consolatione lætitiæ. Hæc lætitiæ carmina resonant in cordibus nostris, cum tentamur, & similes illis erimus, de quibus scriptum est: Et præliabatur prælium Israel cum lætitiâ. Lætitia autem impatientiam & tristitiam depellet, ardorem in pugna adiciet, hostes admirabitur & effinget. Sic tandem ad tantam felicitatem allurgemus, vt ex lætitiâ huius temporis vera, quæ tota in Dei obsequio collocata est, ad æternam lætitiâ transcamus, & vt in futuro seculo gaudiis & pace perfuendo, & in hoc tribulationes sustinendo lætemur.

Iob 35.
10.

Greg. 26.
mor. c. 12.

Rom. 12.
n. 12.

Psal. 31.
n. 7.

1. Macha.
3. 2.

ORATIO PRO GRATIA AD PECCATA ET VITIA destruenda, & tentationes vincendas.

Deus meus, innocentie restitutor, quam miseri Adæ filij delinquendo perdidimus: & puritatis amator, quam te in cordibus nostris illucescente, vehementer optamus, concede quæso abundantissimam gratiam tuam, qua ab omnibus culpe nexibus, qui in nobis tibi displicent, liberemur. Da Domine piissime, seditatis & malitiæ peccati notitiam; da tantæ iniquitatis verissimam detestationem; da firmissimam ab omni peccato abstinentiæ voluntatem; da fructus penitentia dignos, qui tibi offenso, si non ad æqualitatem, at ad possibilitatem, satisfaciant. Et anima ad tuam imaginem creata maculas deleant. Quia verò fontes peccatorum sunt vitia innumeris prauis actionibus genita, & ex prophana conuersatione contracta; tu qui Saluator noster es, hos impurissimos fontes obtura, & exsicca: & aperi in agro cordis nostri venas virtutum, & fontem aque viuæ, quæ fecunditatem afferat, ad cuius odorem hortus hic à te satius, flores bonorum desideriorum, & fructus operum sanctorum emittat. Quia tandem vitia tentationibus, quibus non resistimus, crescunt, & ad maiora delicta quotidie patranda roborantur; tu qui adiutor es in omni tribulatione nostra, adiuua nos, vt aduersarij dolos perspiciamus, vt cognitos fugiamus, & vt illecebris insequentibus resistamus, ne usque ad casum & tuæ legis purissime transgressionem tentemur: Ita, ô Domine, tu, qui conuersionem nostram cæpisti, perficies, & animas sanguine Christi filij tui redemptas, ab hostibus vindicatas, post hanc vitam in æterna hereditate constitues. Quam à te Domine speramus per merita eiusdem Saluatoris nostri, cum quo & cum Spiritu sancto sit tibi gloria, & laus, & gratiarum actio in sempiterna secula. Amen.

FINIS LIBRI SEXTI.

DE